

Izhaja dvakrat na mesec ter stane za vse leto 1 K 60 vin., za pol leta 1 K.

Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošlji upravništvu „Rodoljuba“ v Ljubljani, vse spisi in dopisi pa uredništvu „Rodo ljuba“.

RODOLJUB

Za oznamila plačuje se od štiri-stopne petit-vrste 16 vin. Če se enkrat tiska; 24 vin. Če se 2krat, in 30 vin. Če se 3krat ali večkrat tiska.

Pisma izvolijo naj se frankirati. Rokopisi se ne vračajo.

15. števil.

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1904.

XIV. leto.

Kmeti glas.

Z dežele, 18. julija.

Čedalje pogosteje se sliši z dežele naših vinorodnih krajev zdihovalje in tudi preklinjanje radi brezobrestnih posojil. Klerikalni poslanci v resnici nimajo več ne srca, ne sramu in sploh nikakih človeških čutil za ubogo ljudstvo v sebi. Vlada je že določila potrebno svoto v ta namen, toda klerikalni deželni poslanci se za hudiča ne ganejo, da bi kaj storili za kmeta, ki je posebno letos ves črn od uboštv. Oni s svojo brezvestno obstrukcijo ovirajo, da dežela ne more s svojim denarjem priskočiti na pomoč našim ubogim kmetom ter dovoliti dež. odboru potrebni kredit za brezobrestna posojila. In ker vsled nagajivosti katoliških poslancev ne da dežela nikakega denarnega prispevka k brezobrestnim posojilom, tudi vlada ne da denarja, ki ga je določila za brezobrestna posojila; ker vlada dovoljuje taka posojila le pod tem pogojem, ako k temu polovico prispeva dežela.

Napredna in veleposestniška stranka sta bili pripravljene delovati na to, da se dovolijo kmetovalcem potrebne podpore. Ne tako tista stranka, ki jo vodijo ljudje, ki slovenskemu ljudstvu še niso pridobili niti ene dobrote ali pravice. To je stranka navadnih farizejev svetopisemskega vzorca. Na jeziku in po svojih časniških glasilih kliče ta stranka, da hoče delati le „za ljudstvo in za ljudstvo“. Kakšno je to delo vidimo. V deželni zbornici uganja ta stranka po svojih poslancih največji politični švindl, ki ne koristi ljudstvu, ne komu drugemu. Glavna bojna parola je: splošna volilna pravica. Vedeti pa moramo, da ti ljudje ne mislijo na pravice ljudstva, temveč na svojo strankarsko korist, priti do večine v deželni zboru, da bi potem pognali deželo v največje dolgove v pomoč svojim zavoženim strankarskim napravam. Ker kličejo ti laži-dobrotniki, da hočejo le korist ljudstva, zakaj uganjajo neplodno obstrukcijo v deželni zbornici? Zakaj nočejo mirnim potom delati za resnično koristne in potrebne stvari, ki bodo ljudstvu in drugim v korist? Zakaj nočejo delovati na to, da bi dežela pomagala s podporami našemu ubogemu kmetu. Kmet potrebuje podpor, ne pa splošne volilne pravice. „Slovenec“ se na vse mogoče načine zvija, pači resnico in gleda, kako bi našega kmeta premotil. Pogosto čitamo v „Slovencu“ in „Lažiljuba“ izgovor klerikalcev: Kje bo pa dežela vzela denar za podpore? Te besede pa so sama pretvara, za katero se skriva pravo mišljenje klerikalne stranke, ker gmotno dobro stoječi kmetje ne bodo več slepo orodje klerikalne stranke. Kmet ostani vedno ubožen in v bedi; to je parola klerikalne stranke. Ravno zato imajo poslanci te stranke direktivo, delati obstrukcijo med drugim tudi zato, da se nič koristnega ne more storiti v prilog povzdige našega propa-

dajočega kmetijstva. „Slovenec“ in „Lump“ se veselita tega, da se z obstrukcijo dela škodo našemu ubogemu kmetu ter ponosno kliče: „Živela obstrukcija!“ Brez sramu in katoliškega prepričanja mora biti urejevan list, ki se veseli škode svojega bližnjega. Da, uredniki „Slovenca“ in „Lažiljuba“ so napojeni ideje škodoželjnosti.

Grdobija prve vrste je od strani tiste katoliške gospode, od ki živi žuljev ljudstva, da po taki poti, kakor v deželni zboru odjeda prepotrebne podpore našemu zadolženemu kmetu. Ti gospodje si iz ljudskih žuljev polnijo žepe, kupujejo graščine ter sede pri polno obloženih mizah in si polnijo svoje trebuščke, a našemu kmetu ne privoščijo niti drobtinice, ki padajo z njih bogato obloženih miz. Oni si mislijo, ti kmet trpi in stradaj ter nam hlapčuj. Klerikalni poslanci so popolnoma neusmiljeni in brez srca, njim se ne smili zadolžen kmet, ne ubogi pogorelci, niti zapuščene vdove in sirote, niti po toči in povodnji poškodovani poljedelci. Nobeden se jim ne smili, vsem žrejo s svojo brezvestno obstrukcijo prepotrebne podpore.

Sedaj odpri kranjski kmet oči na stečaj in spoznaj klerikalne deželne poslance, ki te tirajo v največjo bedo. Še je čas, da se otreseš teh uši, ki žrejo noč in dan na tvojem telesu. Vzdrami se in ne hodi več s stranko, ki je tvojemu stanu največja sovražnica in koja ti škoduje, kjerkoli ti more. Kedar ti bodo na shodih šušteršič, Žitnik in Krek, ti laži-dobrotniki zopet pesek v oči metali, poženi jih z govorniškega odra ter jim zakliči: — Proč z žlindro — proč z ljudskimi sleparji!

Vojna na Daljnem vztoku.

Japonsko poročilo o boju pri Dačičavu.

General Oku je poslal v Tokijo tole uradno poročilo: Japonska armada je 24. t. m. napadla sovražnika, ki je imel močne pozicije pri Tapinglingu in na drugih utrjenih hribih v bližini Dačičava. Operacijska črta sovražnikova se je razprostirala od vzhoda proti zahodu in je bila dolga deset milj. Sovražnik je razpolagal s 5 divizijami in je imel okoli 100 topov. Naše desno krilo je doseglo vrhove 3 kilometre jugozapadno od Tapinglinga, na kar se je pričel boj artiljerije. Naša fronta je bila do noči izpostavljena sovražnemu artiljerijskemu ognju, dočim nimogla naša artiljerija radi krajevnih razmer priti do prave veljave. Ob 10. uri zvečer je oddelek našega desnega krila pregnal sovražnika iz njegovih pozicij pri Tapinglingu. Nato smo se polastili tudi vseh drugih pozicij, ki obvladujejo Dačičav, in smo zasledovali sovražnika do tega mesta. Naše izgube znašajo 800 mož.

„Lokalanzeigerju“ se poroča iz Tokija: Bitka pri Dačičavu se tukaj smatra za veliko japonsko zmago. Govori se, da je bil v tem boju ranjen general Kuropatkin na desni rami. Baje je ranjenih tudi več generalov.

Izpred Port Arturja.

Iz Petrograda se poroča: V Liaojang iz Port Arturja došli korespondent dnevnika „Rus“ poroča o položaju: Ko sem na neki kitajski ladji zapustil Port Artur, je ruska posadka znova z naskokom zavzela svoje pozicije na Zeleni gori, katere je preje izgubila na Japonce; takisto se je tudi polastila gore Kuisan; Japonska armada, ki šteje okoli 50.000 mož, je od Port Arturja oddaljena 30 kilometrov. Japonske predstraže na desnem krilu so se trdnjavi približale na 17 km, na levem krilu pa na 27 km. Železnica funkcionira na 19 km izven trdnjave. Sovražna artiljerija molči; zjutraj se čestokrat vidi Japonce delati podkope in kopati jarke; toda od tega posla jih naši topovi takoj prepode. V akcijah na morju se Japonci omejujejo na napade torpedovk in polaganje min. Redko preide noč, da bi se ne slišalo streljanje obrežnih baterij in stražnih ladij; vendar pa je vsaka taka kanonada kratka. Čestokrat pa se vname boj tudi podnevi, zlasti kadar odpluje „Novik“ z divizijo torpedovk iz luke, da rekognoscira in obenem bombardira sovražne pozicije. V novejšem času ni sovražnik trdnjave bombardiral, niti je poskusil zapreti z branjerji izhod iz pristanišča.

Naše brodojeje popolnoma nepoškodovano in bogato preskrbljeno s premogom in municijo. Zdravstveno stanje v trdnjavi je izborno. Nalezljivih bolezn ni. Posadko navdaja pogum in dobra volja. Z živili in streljivom je Port Artur bogato preskrbljen. Povsodi vlada mir in red. Na potu v Inkov 22. t. m. sem srečal pri Liaotešanu našo torpedovko „Strojni“; meni znani oficirji so signalizirali, da je v Port Arturju vse dobro in da je položaj nespremenjen.

„Daily Mail“ in „Daily Telegraph“ pa poročata in sicer prvi iz Jokahame, drugi pa iz Šanghaja, da se je splošni japonski naskok na Port Artur že začel. Japonci imajo baje kakor zatrjujejo angleški viri, pred Port Arturjem 80.000 mož, general Kuropatkin pa je dobil sporočilo iz Port Arturja, da šteje oblegajoča armada komaj 45. do 50.000 mož.

Prvi ruski kor na potu v Vladivostok.

Po poročilih iz Pariza se 1. armadni kor, ki je na potu iz Petrograda na bojišče, ne odpošlje v Mukden, ker tega baje položaj na bojišču več ne dopušča. Ves kor je torej določen za Vladivostok, odkoder se ima odpraviti v Korejo. V tej zadevi se bosta še

posvetovala namestnik Aleksejev in admiral Skridlov.

Angleški parnik potopljen pred Port Arturjem.

Ruski konzul v Šanghaju potrjuje vest, da so ruske torpedoyke potopile angleški parnik „Siping“, ker se je branil, da bi ga preiskale. Posadka je bila rešena in odpeljana v Port Artur.

General grof Keller pal na bojišču.

General Kuropatkin poroča carju Nikolaju: Naše predstraže na jugu so se po ljutem boju pri vasi Saučauta umaknili v smeri proti Hajčengu. Na desnem krilu nas sovražnik ni nadlegoval. Po poročilih iz Sjunčena je tamkaj ponehal boj in so naši voji obdržali svoje pozicije. O operacijah našega najskrajnejšega desnega krila še nisem dobil nobenega poročila. Tudi armada na Jancelinskem gorskem prelazu drži svoje pozicije. Poveljnik te armade, general grof Keller, ki si je izbral od sovražnika najbolj obstreljevano baterijo za točko, odkoder je opazoval tek boja, je bil smrtnonevarno ranjen in je umrl 20 minut kasneje.

Brzobjavka konča z besedami: Naša armada je povsodi vzdržala svoje pozicije.

General grof Fedor Keller je bil rojen leta 1850. Njegov prednik Miroslav Henrik Keller, Švicar, je služil v avstrijski armadi, kjer je postal polkovnik. General Keller je slovel po svoji izborni vojaški izobrazbi in se je odlikoval tako v administrativni službi, kakor kot vojskovodja. Keller je bil v zadnjem času glavni guverner v Jekaterinoslavu. Ko je izbruhnila vojna, je odložil to mesto in šel prostovoljno na bojišče. Po prehodu Japoncev preko reke Jalu je bil on imenovan za poveljnika armade, ki ji je preje poveljeval general Zasulič. Glavna naloga Kellerjeva je bila, da zadržuje prodiranje Kurokijeve armade, kar se mu je dosedaj tudi posrečilo.

Minister Plehve umorjen.

Petrograd, 29. julija. Marki Bassano, ki je bil priča atentata, poroča o tem pariškemu »Journalu«: »Prišel sem iz Gačine, kjer sem bil v kopalnišču. Jedva sem stopil iz kolo-dvorskega poslopja, je zadonela strašna eksplozija. Zemlja se mi je tresla pod nogami in okna na kolo-dvorskem poslopju so se zdobila z močnim treskanjem. Hitel sem k bližnjim policajem. Med potjo se mi je prikazal grozen prizor. Neko damo so ravno devali na voz. Strašno je vpila, kajti vsa pleča so ji bila razmesarjena. Neki častnik je ležal nezaveden, pol obraza mu je manjkalo.

Kri je kar lila po cesti. Nasproti hotelu je ležal raztrgan voz, le oje in obrčiči koles so bili celi. Sredi teh razvalin je ležalo truplo brez glave. Spredej je ležalo drugo truplo, popolnoma nago, ker mu je potrgalo obleko. Bili sta trupla Plehveja in njegovega voznika. Takoj nato so pribiteli od vseh strani policaji, ki so cesto zaprli, položili ministrovo truplo na bednik ter je pokrili z vojaškim plaščem. Voznik je še dihal, a je kmalu izdihnil.

Petrograd, 29. julija. Bomba ni bila vržena z okna v hotelu, temuč s hodnika pred njim. Tako si je tudi mogoče razlagati ranjenje atentatorja. Napadalec je moral vsakakor imeti več somišljenikov, ki so pazili ter mu dajali znamenja. Enega je policija prijela, ko je vrgel bombo v Nevo.

Petrograd, 29. julija. O bombi se ni ničesar našlo ter je jasno, da je bila najnovejša iznajdba, ker je znano, da anarhisti izkoristijo prvi vsako tozadevno tehnično iznajdbo.

Petrograd, 29. julija. Morilec je rekel, da se imenuje Porosnijev, kar pa skoraj gotovo ni resnica. Več pa noče govoriti. Splošno se trdi, da je isti sin kneza Ohimskega, ki se je odpovedal rodni hiši ter odšel po svetu. Princ Ohimsky pripada k stranki nihilistov. Najbrže pripada harkovski anarhistični zvezi, ki izdeluje bombe najnovejše vrste.

Pariz, 29. julija. O atentatorju so došle nasprotujoče si vesti. Dočim ena vest pravi, da ga je policija zgrabila preden se je mogel z revolverjem ustreliti, pravi druga vest, da je skočil v voz, ki ga je ob strani čakal ter se odpeljal, preden so se policaji zavedli.

Petrograd, 29. julija. Atentator je izjavil, da za nobeno ceno ne pove ničesar več. Prepričan je, da je storil dobro delo, a stoteri drugi mu bodo na tem potu sledili. Glasom poročila uradnega lista je isti le neznatno ranjen.

Pariz, 29. julija. V »Matin« pripoveduje Leroux: Pred par dnevi mi je Plehve povedal, da bo morilec Bobrikova brezobzirno kaznoval. Zvečer pred smrtjo je bil Plehve do polnoči pri generalu Bogdanoviču. Pri slovesu je priznal, da ima temne slutnje. Njegov voz je bil ves prevlečen s tvarino, ki je ne prodre krogla. Le bomba mu je mogla škodovati. In to je vedel napadalec. Ako se je Plehve kam odpeljal, skočil je pred svojo hišo v voz, katerega so takoj obstopili policaji na konjih in tajni policisti na kolesih. Njegov voz je bil pravcata trdnjava. Niti skozi okna ni bilo mogoče videti ministra v vozu.

Petrograd, 29. julija. Policija je izvedela, da je bil atentat skrbno pripravljen. Revolucionarji imajo celo vrsto dostojanstvenikov, ki so na smrt obsojeni; prvi med njimi je car, nadalje Pobjedonoscev, novi finski guverner Obolenski in tajni tajnik Bezobrazov.

Petrograd, 29. julija. Včeraj so tukaj zaprli več sto sumljivih oseb. Ako se danes ničesar ne pripeti; jih že jutri zopet izpuste.

Petrograd, 29. julija. Nič se ne veruje, da bi se vsled umora Plehveja kaj spremenilo v dosedanjem političnem in upravnem toku; pač pa

je pričakovati še strožje vlade, ki bo posebno na revolucijsko gibanje pazila.

London, 29. julija. Kralj Edward je izrekel carju brzoglavno sožalje na umoru ministra Plehveja.

Petrograd, 29. julija. Car namerava spremiti pogreb umorjenega ministra do groba, dasi mu to njegova okolica nujno odsvetuje. Car jim je odgovoril: »Bil mi je prijatelj in cenjeni svetovalec«. Tudi maš zaдушnic v ministrstvu notranjih zadev, kjer je Plehve na odru, se car udeleži. Pri tem je prepovedal, da bi se mu pridala večja straža kot navadno.

Petrograd, 29. julija. Pri ruskem prebivalstvu ni opaziti najmanjšega razburjenja. Splošno vlada prepričanje, da policija nima napadalca v rokah.

Ženeva, 29. julija. Ko se je izvedela vest o umoru, zbrali so se ruski dijaki in dijakinje na trgu ter veselja prepevali in plesali.

London, 29. julija. Umor Plehveja so pozdravili v New Yorku tisoči Poljakov, Fincev in ruskih Židov z obhodi. Preoblekli so se praznično. Prirejajo se tudi zahvalne maše.

Domače in razne novice.

— **O koroških razmerah** je pisal naš list že opetovano in naglašal, da ni upati, da bi se zares obupni odnošaji v političnem življenju koroških Slovencev zboljšali, dokler ne krenejo voditelji slovenskih Korošcev na pravo pot — na pot narodne politike. Ta naša trditev je bila vsestransko utemeljena in našel se ni nikdo, ki bi si bil upal ugovarjati našim izvajanjem, kar je pač dokaz, da smo s svojo sodbo zadeli pravo. Tej naši sodbi se je pridružila tudi praška »Politika«, katere se pač ne more dolžiti, da bi simpatizovala z nami. »Politika« z dne 26. t. m. piše v uvodniku pod naslovom »Slovenske razmere« med drugim tudi to le: »Žalostnejše kakor kdaj preje so narodnopolitične razmere koroških Slovencev. Zapuščeni, brez odločnega, dalekovidnega vodstva bijejo tamkaj Slovenci ljut in neizprusen naroden boj. Vodstvo slovenskega naroda na Koroškem se že od pamtiveka nahaja v rokah duhovščine, ki je v neprestani dotiki s krškimi škofom, ki ni malo ne spoštuje, kakor je že opetovano dokazal, slovenskih pravic. Vkljub temu, da se nemški konservativci vselej upirajo proti vsaki še tako pravični slovenski zahtevi, vendar se vodilne osebe med Slovenci ne morejo vzdržati, da bi se z njimi vedno znova ne vezali proti nemški narodno-liberalni vedini. Takšna zveza pa bi bila le takrat upravičena, ako bi imeli Slovenci zagotovilo, da bodo s tem dosegli kak uspeh. Tako pa, ko je baš nasprotno resnično, je taka zveza za slovenski narod naravnost pogubna. Slovincem na Koroškem je treba odločne, narodno čuteče in narodno delujoče inteligence.« Tako »Politika«. Ponatisnili smo njeno sodbo — o kateri »Slovenec« ni črnil niti besedice — kar priča, kako prazno in bedasto je vpitje kranjskih klerikalcev zaradi

takozvane »zveze« narodno-napredne stranke s kranjskimi veleposestniki. Pri ti zvezi imata obe stranki o vseh narodnih vprašanjih popolno svobodo in naša stranka je tudi vedno vzlic »zvezi« neustrašno in odločno delala za na rodno stvar in branila ter pospeševala narodne koristi, med tem ko klerikalci še nikdar ničesar niso storili. Kranjska »zveza« je dopustna in moralna, ker ima samo ta edini namen, da varuje gospodarske interese dežele in svobodomiselne institucije, ter s tem zavira, da klerikalizem ne more preplaviti dežele. Na Koroškem, in tega ne poudarja »Polika« zadosti, pa med Slovenci in nemškimi klerikalci ni »zveze« v tem smislu, kakor pri nas med narodno-napredno in med veleposestniško, ali kakor na Češkem med češkimi narodnimi strankami in kons. veleposestniki, ali na Štajerskem med Slovenci in bauernbändlerji, nego na Koroškem eksistira narodna slovenska stranka samo še na papirju, v resnici pa je pod komando Slovincem skrajno sovražnega škofa Kahna stoječ privesek nemške klerikalne stranke. Samostojna slovenska narodna stranka na Koroškem je samo še fikcija, v resnici pa je zmagal monsignor Podgore z načelom, da se Slovincem na Koroškem ni treba več zavzemati za svojo narodnost, nego samo še za vero, to je za klerikalizem. Tisti »Slov.«, ki toliko besediči o kranjski »Zvezi«, dasi je bila ta deželi ne le v gospodarskem, nego tudi v kulturnem in s tem v narodnem slovenskem oziru na korist in ni naše stranke nikdar ovirala pri delu za narodne ideale, tisti »Slov.« se vnema in navdušuje za ono politiko na Koroškem, ki jo obsoja celo praška »Politika«, ki je doslej vedno ščitila in zagovarjala kranjske klerikalce.

— **Škofovi zavodi in verne duše v vicah.** Sobotni »Slovenec« št. 166 piše pod zaglavjem Idrijske novice: »Naš Kristan ima smolo, kadar kaj piše o katol. cerkvi. V predzadnji številki svojega »Naprej« toži, kaj bo z reveži, za katere se še ena maša ne bo brala?« Vidite, gospod Kristan, katoliška cerkev je tako dobra mati, da tudi za reveže, ki so tudi njeni otroci, prav lepo skrbi. Znano je, da vsako nedeljo, vsak praznik in sopraznik župnik opravi mašo za svojo župnijo in sicer za žive in mrtve. Tako se v vsaki fari opravi okoli 85 maš tudi za reveže, in sicer brezplačno. To je tudi katoličanom znano, seve — odpadnik — je na to že pozabil, ali pa ga preveč vest peče, da se tako daleč spozabi v svojem zabavljanju, in se postavi v zasmeh šolskim otrokom, ki vedo, kako kat. cerkev za reveže skrbi«. Tako »Slovenec«. — Ne čudili bi se, ako bi »Slovenec« odgovarjal g. Kristanu, ker bi slednji trdil neresnico. Nikakor pa ne moremo razumeti, da ta »pošteni« in »resnicoljubni« »Slovenec« trdi tako gorostasno laž in zopet na nečuvven, samo klerikalcem lasten način, zavija resnico in hoče svoje verne backe tudi v verskih stvareh za nos voditi, kjer ima tudi, konsekvantno kakor drugod, pred očmi le svojo nenasitno bisago. Da je temu res tako, evo dokoza: ako so naš premilostni gospod knez in škof dr. Jeglič Bona-ventura po dolgem in temeljitem premišljevanju in s pomočjo božje previdnosti, ki jih je pa sedaj, kakor se kaže, zapustila, prišli do zaključka, da je v današnjih razmerah le v kakem katol. konviktu

mogoče vzgojiti sebi slepo pokorne, fanatične backe, so sklenili ustanoviti tak zavod v Št. Vidu, ki pa seveda stane mnogo denarja. Znani so sicer načini, kako so prišli naš Bonaventura do tega sredstva — denarja, neznana pa je gotovo neka druga, vnebovpijoča njegova odredba. Jako stara — od kedaj ravno, ne vem — je določba, da bere brezplačno vsak župnik na fari vsako nedeljo, praznik in sopraznik mašo za svoje žive in mrtve farane. Na ta način je tudi dušam revežev, za katere se ne najde človeka, da bi pustil za nje maševati, dana prilika, da so deležne sadu sv. daritve. Ker pa je maša neprecenljive in neskončne vrednosti, katero je postavil Jezus Kristus pri zadnji večerji v znamenje svoje posebne, neizmerne ljubezni do nas, je evidentno, da je vsaka taka maša tudi dušam revežev v vicah zelo koristna, ker jim olajšuje njihovo trpljenje, če še ne popolnoma konča. Kako velikansko pa je sedaj njihovo gorje in trpljenje, ko jim je ta edina prilika olajšave muk odvzeta in sicer zaradi škofove — lakomnosti! Ali pa mogoče to ni resnica, gospodje okoli »Slovenca?« Gospod knez in škof so odločili že pred štirimi leti, da naj vsak inštaliran župnik na noben sopraznik več ne bere maše brezplačno za svoje žive in mrtve farane, temveč naj na dan vsakega sopraznika opravi mašo, ki mu je plačana in ki se mora potem obrniti v korist, katero določi plačevalec, da pa morajo duhovniki darilo zatako mašo na dan sopraznika pošiljati gospodu knezu in škofu za njegove zavode. Gospodje župniki pri tem pač niso na škodi, ker so tudi pred to določbo brali maše na dan sopraznika zastoj, a škodo trpi nekdo drugi, namreč uboge verne duše v vicah, zlasti duše revežev, ker bogatini, oziroma premožni, že skrbe za svoje ranjke. Dočim je bilo poprej kranjskim dušam v vicah, v prvi vrsti onim revežev — deležnim sadu te daritve, njihovo gorje mnogo olajšano, ravno ker je maša neskončne vrednosti in je na vsako dušo prišel precejšen delež te neskončne vrednosti, morajo sedaj te ubožice še več trpeti, ker njihovo hrepenenje, združiti se z Bogom, poveča ono po sv. daritvi, katero bi jim trpljenje vsaj nekoliko skrajšala. Vzemimo, da bi bil cel sad maše določen samo eni duši, je mogoče, da je rešena iz vic. Ako pa vzamemo vse te maše župnikov na celem Kranjskem, se čisto matematično izračuna, da je samo vsled škofovih zavodov 18.000 duš še nerešenih iz vic. Ako se pomisli, kako grozno trpe duše v vicah zlasti revežev, mora vsakemu poštenemu kristijanu srce krvaveti nad tako nečloveško krivolčnostjo, ki še daleko presega Neronovo početje, ker, kaj so zemeljske muke, in naj si bodo še tako strašne, v primeri z mukami vernih duš v vicah? Kdo pa ima pri tem **dobiček? Škof sam.** Ako računimo darilo za mašo 2 kroni, tako je namreč konvencionelno in gospodje župniki tudi take dneve boljših maš ne bodo opravljali, potem so Premilostni obogateli za 36.000 kron v času 4 let, to obrestovano po 4%, dá 1440 kron obresti, plus kapital 36.000 je 37.440 kron. Toliko so škofovi zavodi na boljšem na rovaš vernih

duš v vicah, zlasti pa duš revežev. — Sapient sat! G. Kristanu pa se mora pripoznati posebnih zaslug, da se je potegnil za revne duše revežev v vicah.

— **Župnik Zabukovec & Comp. — špecialitete kranjskih faliranih farjev.** Z Jesenic se nam piše: Te katoliške pope na vse pretege jezi, da smo brez njih dovoljenja ustanovili „Slovensko delavsko izobraževalno društvo“. Naš župnik Zabutovec in njega kaplan Zabredu, sta dve pravi cerkveni luči. Sama učestnost jih je! Česar eden ne pogruntja, to pogruntja drugi, rimski hlapci pa dobe to duševno čorbo vsako soboto prav po katoliško zasukano v katoliški cunji „Slovenca“. Toda vsi napadi in podli insulti teh popičev nas puste popolnoma hladnokrvne in stojimo slej kakor prej na stališču, da nas ljudje te vrste še razžaliti ne morejo. V „Slovenca“ pretečene sobote se čita neki dogovor med A in B (gotovo Asino in Bik). To bode lepa učenost skupaj, P... in cela družba „faliranih“ študentov, vse kar ni moglo vsled lenobe priti do boljšega kruha, se je zaletelo v službo nemškega kapitalizma itd. Koliko pa imamo v naši sredi „faliranih“ študentov? Ali niso bili ti „falirani“ študentje nekdanji Vašji prijatelji? Infamno je, osebe, katere radi neugodnih družinskih razmer nisó mogle nadaljevati svojih študij, obrekovati z lenuhi. Nadalje nam pred nos postavite „se je zaletelo vsled lenobe v nemški kapitalizem“. Vaš ajmohtarski predsednik B. je pa komaj čakal, ko se njegov bohinja „Minček“ samo tisti vbogi ljubljanski enoletni trgovski kurz ni dodelal, da je gotovo prišel v službo nemškega kapitalizma! Capito?! Ali je to dobro samo za ajmohtarske bohinjaške Minček-frajle? Ali je ta tudi „falirana“ študentinja, katera vsled lenobe ni mogla do boljšega kruha priti? Toda prepričani bodite, da se vsi v naši sredi nahajajoči se „falirani“ študentje sebe in če so slučajno še oženjeni, tudi svojo družino pošteno preživijo. Morebiti, ker so samo eno leto lenuharili se morajo in morali se bodo celo življenju truditi sleherni dan od 6. zjutraj do 6. zvečer. Ali ni to velika kazen? Sedaj pa pogledjmo naše pope in če jih prijerjamo z našimi „faliranimi“ študenti, zapazimo vsekakor velik razloček. In prihaja najbrž od boljšega kruha, kakor gospodje v „Slovenca“ sami namigavajo. Lenoba, ki jo pasejo se spozna že po njih hoji in prebasani želodec po obilem trebuhu na 100 korakov razdalje. To je pri teh gospodih „boljša služba“, da morajo lenobo in želodec pasti brez konca in kraja! Pa 24 ur prostega časa na dan in to dan za dnevom, niso male reči! In ni čuda, da imamo na svetu tako malo „faliranih“ farjev! Svoobodomiselnost jih boli, pa ne nemški kapital, kaj ne, župnik Zabutovec? Kako slaba fara bi bila na Jesenicah, ko bi ne bilo tukaj nemškega kapitala in „faliranih“ študentov? A ne samo mi falirani študentji ljubimo nemški kapitalizem, ampak tudi Vi, falirane cerkvene miši! Marsikak far bi bil rad postal, dohtar, jurist i. t. d. a ker je pa bil faliran študent in radi lenobe mature ni napravil in lenobo še nadalje ljubi, zaletel se je v lemenat, da je dobil še le pravi patent, lenobo pasti in to do zadnjega izdihljava. Lenobe pa ni po tovarnah in pri nemškem kapitalizmu doma, saj ste to že letos sami

v „Slovenca“ dokazali, kako se moramo mi za male krajcarčke truditi. Lenoba je po farovžih, in jeseniški farovž je poln takih lenuhov, to vidimo z lastnimi oči. Lenoba smrdi, a farška lenoba diši, pa ne nam, ampak farjem. Falirani družinski očeti, falirani Kristusovi učitelji, smrad iz pekla in falirani gnoj iz pekla so naši jeseniški farji! Falirane vlačuge so vse farške kuharice, falirani otroci so vsi farški otroci, tedaj je falirana cela banda, katera je do najboljšega kruha prišla, da lenobo pase. Falirane so tudi Marijine device, in falirani so vsi devičarji vsled naukov faliranih farjev! Dalje o priliki!

Falirani študent.

— Volitve na Štajerskem.

V kratkem bo na Štajerskem volitev deželnih poslancev iz nove IV. skupine, namreč iz splošne volilne kurije. Na Sp. Štajerskem se je že začelo živahno volilno gibanje in prirejajo se še dosti marljivo shodi. Želeti je vsekako, da se s primerno agitacijo doseže kar mogoče ogromna udeležba. Ne gre samo za to, da slovenski kandidati zmagajo. Treba je, da slovenski glasovi kar preplavijo nemškutarke glasove, tako da se bo po vsi Avstriji spoznalo, da je Spodnji Štajer izključno slovenski, ne pa dvojezičen, in da je med Slovenci le rastresenih nekaj posameznih nemškutarjev.

— **Gospodarski boj.** Kadar koli se med Slovenci poudarja načelo »Svoji k svojim«, vselaj zavilijo nemški listi, da je nemoralno, politična nasprotja zanašati na gospodarsko polje. Sami pa postopajo prav v tem oziru z največjo brezobzirnostjo. Za zgled naj služi sledeči slučaj. V Brežicah je nemški trgovec Matheis, ki si je s prodajanjem jajec, katere dobiva od Slovencev in Hrvatov, napravil ogromno premoženje, dasi je sicer duševna ništa. Ta človek se zdaj usti, da žrtvuje 100.000 K za namen, da uniči narodno trgovino M in L v Brežicah. No, upamo, da bo to pretrdaka in da si Matheis ob nji kmalu skrha tistih par zob, ki jih ima v svojih deljstih.

— Obč. volitve v Mošnjah.

IZ Ljubnega na Gorenjskem se nam poroča: Dne 26. julija so se vršile v Mošnjah občinske volitve, katere pač zaslužijo, da slavno širše občinstvo zve, kaka škandalozna agitacijska sredstva so se rabila pri volitvi občinskega odbora. Tu sta si prvič stali nasproti dve stranki, rodila se je namreč stranka, ki je izprevidela, da voz ne sme iti po tem tiru, katerega so začrtali Trpin, Bleiweis in nekatere bogate rodovine à la Cvenkeljnova, Finžgarjeva in Rahotova. Za danes si hočemo ogledati le izvolitev podžupana za vas Ljubno. Vsakemu poštenemu človeku mora presedati ko zve, kako je tu ravnala znana, Cvenkeljnova stranka v kompaniji s kratkovidnim učiteljem Markovškom, da je napravila svojega sorodnika — angela — Skor-čiča za podžupana ljubnenskega. Nikakor pa se Podrepčevi ne morejo bahati s svojo sijajno zmago, kajti njihov kandidat Skor-čič je zmagal le z večino 6., reci šestih glasov. A kakšni možje so glasovali, oziroma prisiljeni bili glasovati za „čihmoštra“, hočemo navesti par slučajev. Prvi, skoraj vnebovpijoč škandal je, da so skoro na smrt bolnega posestnika peljali na volišče, rekoč: »Ako ne greš, plačaj dolg; če imaš na potu umreti, moraš iti z nami volit.« Drugemu so zapretili, da ga ne vzamejo več v „tarbelj“, tretjemu, da jim ne bo več delal, četrtemu, da ne kupijo od njega več brinovca. Tako jih je

bilo večina prisiljenih, da so glasovali za Kosa. To so resni glasovi! Gotovo bi ta ne dobil niti 10 glasov v slučaju proste volitve. Cvenkeljnovi mali, a predrzni dijaček, ki je komaj prestopil prag nižje gimnazije, je letal okrog kakor rjoveč lev ter ujemal kaline z različnimi grožnjami za tiča Skor-čiča. Usojamo si vprašati tozadevajoče kroge, ako je dovoljeno, da srednješolec tako podlo in nesramno agitira. S pomočjo tako strastne agitacije so spravili na volišče vse, kar leze in gre, med njimi več analfabetov, kateri še nikdar v svojem življenju niso prišli volit, a podrepčeva komanda jih je k temu primorala. Skor-čič je zmagal le vsled brezbrčnosti našincev, ki sicer nimajo ničesar proti osebi, pač pa proti verigi, ki so jo skovali izkoriščevalci ljudstva v svoje namene. To kaže že Skor-čičev izrek, ki ga je izustil, ko se je vračal od volitve: »Bajtarji, bodete že videli!« Našlo pa se je, hvala Bogu, dosti značajnih mož, ki nočejo trobiti v hinavski rog in ki so neustrašeno oddali svoje glasove g. Pezdiču iz Posavca, ki daleko prekaša v sposobnosti Skor-čiča. Primeril se je celo slučaj, da je pristal Cvenkeljnove stranke na volišče napovedal možu, ki ni hotel voliti njegovega kandidata, da mora plačati dolg, ki ga mu je dotičnik v 10 minutah plačal. Kakor slišimo, pride zadeva pred sodnijo. Zopet drug, kojega žena so ob moževni odsotnosti za časa volitve terjali ravno vsled istega vzoka, je nesel, prišedši domov, zadolženo svoto. Vsa čast gre po pravici tem možem, ki se tudi v takem slučaju ne ustrašijo mogotcev in iščejo pravice. »Pregnadjiva« Cvenkeljnova mama točijo sedaj krokodilove solze in »jamrajo«: »Kaj bo, kaj bo; v celi vasi je samo še 30 katoliških hiš.« Pri tej pobožnosti pa ozmerjajo vsakega od prostomislečih, do katerega imajo »korajžo in pa šnajd«. Iz tega lahko razvidi slavno občinstvo, koliko tehtajo taki glasovi in da nikakor ni umestno biti ponosen na tako zmago in postavljati mlaje z zastavami pred hišo izvoljenega podžupana Skor-čiča, kajti nam je dosedaj znano, da se postavljajo mlaji le ob prihodu visokih oseb in dostojanstvenikov, ki gotovo nadkriljujejo izvoljenca. O osebah ljubnenskih izvoljenih odbornikov, zlasti o značaju pečarja Markoviča, hočemo pregovoriti prihodnjč. Zatorej za danes na svidenje in živijo Skor-čič.

— **Idila iz kranjskega farovža.** Ekspozit v Bevkah pri Vrhniki, Anton Vondča, je bil te dni poslan v pokoj. Mož je že star ali jako krepak in se kar ne more prečuditi, da se ga je poslalo v pokoj zaradi škandala, kakršnih se po njegovih sodbi zgodi po farovžih vse polno. Ko je prišel Vondča pred leti kot ekspozit v Bevke, je pripeljal seboj dve sestri, a jih je kmalu spodil, ker sta se mu dopadli mežnarjevi puncni, ki sta bili stari takrat 16, oziroma 14 let. Starejšo je dal v Ljubljano, da se je kuhati naučila, potem pa je sestri odpravil, da sta morali iskati zavetja pri dobrih ljudeh in se z njim tožariti zaradi zaslužka. Bevcani so se jezili, da ima njihov dušni pastir dve tako mladi deklici v svoji hiši in ko so dognali, da živi z obema kot kak pašar, so ga šli tožiti k škofu. Toda tožba ni nič pomagala. Svinjarije v farovžu so se nadaljevale. Ko je starejša ekspozitova ljubica prišla v drugi stan, je Vondča svojega netjaka pregovoril, da se je z dekletom poročil. A dekle ni šlo k možu, nego ostalo v farovžu ter ekspozitu povilo še več otrok. Sicer so hodile večkrat deputacije k škofu in k deknanu na Vrhniko, a opravile niso ničesar. Ko je ekspozitova hčerka dorasla, je začela vabiti fante, da so hodili v farovž v vas. Ekspozit je marsikako noč ujel kakega fanta pri svoji hčeri, pa se za to ni dosti zmenil. Ekspozitova kuharica in mati ekspozitovih otrok se je vdala pijači in je ekspozita dostikrat oštevala: Stari dedec, le naredi kaj, pa bom take reči na dan spravila, da boš še na gavge prišel. Kmetje so to početje morali prena-

šati, ker jih je ekspozit na različne načine spravil na svojo stran in ker jih je mnogo, ki so ekspozitu kaj dolžni. In tako so se svinjarije v farovžu nadaljevale. Ekspozitova hčer se zdaj že drugič pripravlja, da pojde v Rim in živi kar v farovžu v konkubinatu. Zdaj so se naposled vendar ljudje zdravili in zahtevali, da se tem škandaloznim razmeram naredi konec. No, in zdaj so ekspozita poslali v pokoj. A predno je šel, je še s prižnice grmelo in treskalo, da je bilo joj In taki božji namestniki naj ljudstvo moralno in kulturno povzdignejo?!

— **Iz Ilirske Bistrice** se nam poroča, da je velika suša uničila skoraj vse poljske pridelke. Stari ljudje se ne spominjajo, da bi prebivalcem bistriškega okraja kdaj popred tako primanjkovalo pitne vode kot sedaj. Vodnjaki po vseh vaseh so suhi, okoličani vozijo vodo iz Bistrice domov. Iz bližnje Istre, tako iz Malih in Velikih Mun prihajajo istotako v Bistrico po vodo; pripominjam da so Mune dobrih 8 ur od Bistrice oddaljene. Te dni pride vojaštvo semkaj, v sosednem Podgradu je morala vojaška oblast celo vodo za vojake kupiti, katero bodo iz Bistrice v Podgrad vozili.

— **Umor in samomor.** V neki vili na Korsu v Gorici se je odigrala v nedeljo zvečer grozna drama. Dragonski ritmojster Gabriel Casati, oženjen in oče mnogih otrok, se je strastno zaljubil v vdovo Elviro Brass, ki je slovela v Gorici za prvo lepotico. Ker ni marala uslišati Casatijeve ljubezni, prišel je ta v njeno stanovanje, ko je bila cela rodbina pri večerji, ter jo naglo ustrelil v srce. Nato se je tudi samega sebe ustrelil ter zjutraj v bolnišnici umrl. Vdova, ki je mati dveh otrok, se bori s smrtjo. Casati je bil 36 let star, doma iz Galicije ter je služil poprej pri domačem dragonskem polku št. 5.

— **Pil do smrti** je v Trstu 41 letni delavec Matevž Šalič. Že v soboto se je tako napil, da je obležal na cesti. Nesli so ga v tržaško »špekhamro« in ga v nedeljo zjutraj izpustili. Šalič je šel iz zapora naravnost v krčmo in je toliko časa popival, da je padel — mrtev pod miso.

* **Očim in pastorka.** V Egenbergu pri Gradcu je delavec Weigerl imel z vednostjo in s privoljenjem svoje bolehe žene prepovedano razmerje z njeno hčerjo Alojzijo Lozinšek, ki mu je bila kot mladoletna pastorka izročena v varstvo. Iz tega razmerja so izšli trije otroci, preden je zato zvedelo sodišče, ki je pohotnega očima obsodilo v šestmesečno ječo.

* **Pogumna deklica.** Nedavno je odšel iz Ženeve Grk Hadžilazaro s svojima sestrama na goro Grand Cornier. Hadžilazaro je bil izurjen turist. Vsi trije so se zvezali na skupno vrvi in brat je korakal naprej. Na ledeniku pa mu je zmanjkalo tal ter je zdrknil v globoko razpoko. Potegnil je sicer prvo sestru za seboj, vendar se je obdržala pred razpoko. Sestri sta brž napravili rešilni načrt. Zadnja sestra se je ovezala ter hitela v dolino po pomoč, dočim je držala druga sestra vso bratovo težo na vrvi okoli pasu. Vsaka minuta se ji je zdela cela ura, ker jo je vrv grozno rezala v telo, a zdržati je morala celih 12 ur, preden je prišla rešitev iz doline.

* **Kako je treba živeti za časa vročine** poučuje neki zdravnik: Mnogo se kopati, a se potem nič brisati, temuč naj voda na telesu izhlapi. Lahka obleka, sveži zrak, ne škoduje lahek prepih; hladna sveža, obilna pijača, posebno pred večerom; enostavna, lahko prebavljiva hrana; na meso in ribe je treba paziti. Ne sme se mnogo hoditi po solncu, popoldne je dobro nekoliko spati, ponoči lahka odeja in odprta okna. Ta pravila veljajo seveda le bolj za — premožne meščane.

*** Koliko zakladov leži v zemlji Združenih držav,** se lahko razvidi iz podatkov urada za ljudsko štetje. Proračuni so narejeni za leto 1892, v katerem se je tu izkopal mehkega premoga v vrednosti 300.000.000 dolarjev, trdega premoga za 76.000.000 dolarjev; bakra za 71 milijonov dolarjev; zlata v vrednosti 67.500.000; železne rude za 67 milijonov dolarjev; srebra za 70 milijonov in petroleja za kakih 71 milijonov dolarjev; Produkcije dveh rudokopov, kamnolomov, in zlatih jam, oljnatih vrelecev itd. so znašale neverjetno višino 884.040.869 dolarjev. S tem je vzdignjen še del podzemeljskega bogastva.

*** Čudna bolezen.** Kmetka hči Irena Tallian iz budimpeštanske okolice je padla pred 12 dnevi z drevesa ter pri padcu zadela z glavo ob kamen. V začetku se je mislilo, da ne bo padec imel nikakih slabih posledic. Toda že drugi dan je začela deklico strašno glavo boleti, a hipoma je trdno zaspala. Prepeljali so jo spečo v bolnico ter jo umetno hranili, čez šest dni se je prebudila ter začudeno zrla okoli sebe; ni se prav ničesar spominjala. Kmalu pa je zopet zaspala ter spi še sedaj. Zdravniki se zelo zanimajo za ta čudni pojav.

Loterijske srečke.

Dunaj, 30. julija.	27, 6, 13 15, 77.
Trst, 23. julija.	82, 21, 41, 56 37.
Praga, 27. julija.	42, 3, 9, 28, 74.
Linc 23. julija.	76, 52, 42, 2, 31.
Brno 3. avgusta.	82, 22, 43, 23, 79.
Gradec, 30. julija.	27, 15, 69, 24, 55.

FRANC JOŽEFOVA GRENČICA

„pravzaprav reprezentant grenčič.“
(V. medic. odd. splošne bolnice na Dunaju.)

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilsarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na svojo firmo.

Šunka

s kožo 1 gld. brez kože 95 kr. brez kosti s kožo 1 gld 10 kr. kr. plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prešičevi jeziki 1 gld, goveji 1 gld. 20 kr., glavina brez kosti 45 kr. Dunajske salame 80 kr., prave boljše 1 gld., iz šunke 1 gld. 20 kr. Ogrska la sa'ame 1 gld. 70 kr., salame á la ogrske trde 1 gld. 50 kr. kila. Velike klčbase po 20 kr. — Pošiljam le dobro blago od 5 kil naprej proti povzetju

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo

kot primes vsakdanji kavni pijači.

Najnižje cene. Največji izbor. Skrbno izdelovanje. Preobleke. Popravila. L. Mikusch tovarna dežnikov Ljubljana, Mestni trg.

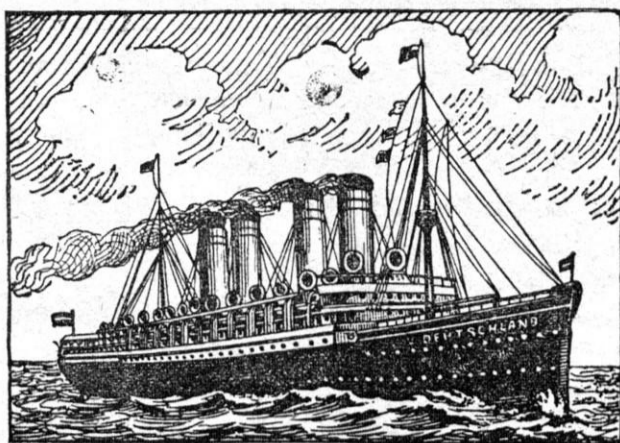
Izvrsten okus kave dosežete s primešanjem. Vydrove žitne kave. POSKUSITE! Vzorec dragovajno. Poslano 5 kg. pošiljka 4 K 50 h franco. „DOMAČI PRIJATELJU“ vsam odjemalcem zaslužni požurka mesecnih. Vydrove tovarna žitne kave Praga VIII.

Sedaj gld. 60.

Zelo znižane vozne cene v

Ameriko.

Preje gld. 105.

Ravno ista vožnja in postrežba kakor preje.

Iz Ljubljane v Novi-York samo 60 gld.

s prosto dobro hrano že v Hamburgu v dežele: Pennsylvanija, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana, Californija i. t. d. toliko višje, kolikor je **tarifna cena** po ameriški železnici; s priznano najboljšimi parniki družbe

Hamburg-Amerika Linie.

Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, naj pošlje **20 K are** na moj naslov: 2282-48

Fr. Seunig, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31.

Red Star Line. Antwerpen New York.

Red Star Line
Rdeča zvezda *

V Ameriko!

Antwerpen Hitra in varna vožnja z moderno upravljanimi novimi brzoparniki te solidne

družbe pri poštenu in snažni postrežbi. Natančen zanesljiv pouk in veljavne listke po New York Philadelphia

70 gld. za železnico in barke

dobite v 978-11 Kolodvorskih ulicah št. 41

od južnega kolodvora na desno. Za zastopstvo „RDEČE ZVEZDE“ Ivan Nep. Resman.

Stanje hranilnih vlog:

18 milijonov kron.

Rezervni zaklad:

nad 550.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice. Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. 223-7

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4¹/₂% do 5%.

Zarezane strešnike

vštricne (Strangfalzziegel) in francoske (gepresste Falzziegel)

Zidarsko opeko, cement roman in portland glinaste peči in štedilnike plošče za tlak šamotne in cementne

kakor tudi

vse drugo stavbinsko blago

ponujajo po najnižjih cenah v poljubnih množinah

F. P. Vidic & Comp., Ljubljana.